
IRAK'TA SEÇİMLERİN ÜZERİNDEN GEÇEN 3 AYA RAĞMEN HALA HÜKÜMET KURULAMADI

31.07.2018

Milliyet (30.07.2018)

Kerkük başta olmak üzere Irak genelinde seçimlere hile ve şaibe karıştırıldığı iddiaları, yeni hükümetin kurulmasının önündeki engellerin başında geliyor.

Bu iddiaların ortadan kaldırılması için şikâyetle bulunulan sandıklardaki oy pusulalarının elle sayılması da süreci uzattı.

Ülkenin hemen hemen bütün vilayetlerinde şikâyetlerin kaydedildiği sandıkların büyük kısmı Bağdat'ta sayılırken, Kerkük, Süleymaniye, Erbil, Duhok ve Musul'daki sandıklar ise bulundukları depolarda yeniden sayıma tabi tutuldu.

Seçimlerle ilgili hile ve şaibe iddialarının yanı sıra siyasi partiler arasındaki görüşmeler sırasında ülkenin güneyinde patlak veren gösteriler de hükümetin kuruluşunu geciktirdi.

Hile ve şaibe iddiaları nedeniyle resmi sonuçların açıklanamaması

Irak tarihinde ilk kez 12 Mayıs genel seçimlerinde oy kullanma işleminde elektronik sistem devreye sokuldu.

Seçim öncesi tüm siyasi partilere tanıtılan elektronik sistem, özellikle muhalefet partilerini ve oyların farklı şekilde çalıştığını iddia eden kesimleri umutlandırdı.

Ancak seçimlerin ardından öncelikle Kerkük ve Irak Kürt Bölgesel Yönetimi'nde (IKBY) yer alan Süleymaniye kentinden komisyon tarafından açıklanan sonuçlara büyük itirazlar geldi.

Kerkük ve Süleymaniye'nin yanı sıra iç göçmenlerin yaşadığı kamplar ve daha sonra Irak'ın güneyindeki kentlerde de itiraz sesleri yükseldi. Elektronik sistemin daha şeffaf bir seçim süreci vadettiğine inanan siyasi partiler büyük bir hayal kırıklığı yaşadı.

Irak meclisinde 6 Haziran'da düzenlenen olağanüstü oturumda oy çokluğuyla "ülke genelinde seçim sandıklarının yeniden açılarak elle sayım yapılması" kararı alındı.

Meclis ayrıca Irak Bağımsız Yüksek Seçim Komiserliği üyelerinin görevlerinin dondurulmasına ve yerlerine 9 yargıcın atanmasına karar verdi.

Oyların elle sayımına karar verilmesinden 4 gün sonra, başkent Bağdat'ta seçim sandıklarının yer aldığı depoda yangın çıktı. Bağdat Operasyonlar Komutanlığı, 10 Haziran'da yaptığı açıklamada

depoda bulunan sandıkların tamamının yandığını belirtti.

Oyların elle sayım işlemi de tartışmalı

Oyların elle sayım işlemin ilk adresi, Kerkük kenti oldu. Seçim komisyonu 3 Temmuz'da oyların hepsini değil, sadece şikâyetlerin geldiği 500 sandıkta oyları saymakla yetindi.

Bu durum Türkmenlerin büyük tepkisini çekerken, elle sayım işlemi herhangi bir resmi açıklama yapılmadan durduruldu.

Kerkük'ten sonra elle sayım işlemine Süleymaniye, Musenna, Basra, Meysan, Vasıt, Zikar, Kaddisiye, Erbil ve Duhok vilayetlerinde devam edildi. Seçim komisyonu, meclisin kararının aksine oyların sadece bir kısmını sayıp, herhangi bir açıklamada bulunmadı.

IKBY'de 6 siyasi parti, hem Kerkük hem de Süleymaniye'deki elle sayım işleminden çekilip, açıklanacak her türlü sonucu kabul etmeyeceklerini bildirdi.

Gösterilerin patlak vermesi

Bu gelişmeler yaşanırken İran, 6 Temmuz'da Irak'ın güney vilayetlerine verdiği elektrik akışını kestiğini duyurdu.

Şii nüfusun yoğun olarak bulunduğu, ülkeyi petrolüyle besleyen Basra'da aşırı sıcaklarda ortaya çıkan elektrik krizi, yüksek orandaki işsizlik ve kamu hizmeti yoksunluğunu da kapsayan protestolar 8 Temmuz'da patlak verdi. Gösteriler, kısa sürede güneydeki diğer kentlerle başkent Bağdat'a da sıçradı.

Güvenlik güçlerinin göstericilerin üzerine ateş açması sonucu iki hafta içinde 14 sivil hayatını kaybetti, 700 kişi ise yaralandı.

Gösterilerin, ülkede farklı kötü sonuçları ortaya çıkaracak seviyeye ulaşmasının ardından Başbakan Haydar el-İbadi, bizzat Basra vilayetini ziyaret etti ve ardından çeşitli iyileştirme paketlerini açıkladı.

İbadi'nin çözüm önerilerine itibar etmeyen halk, özellikle cuma günleri kitlesel gösterilere devam ediyor.

Gösteriler nedeniyle müzakere görüşmelerinin askıya alınması

Seçim sonuçlarının resmi bir şekilde açıklanması için yapılan tartışmalı elle sayım işlemi ve daha sonra Basra merkezli patlak veren gösteriler, Bağdat'ın yeni hükümet kurma gündemini arka plana itti.

Böylesi ciddi tartışmalar ve gösteriler yaşanırken, genel seçimlerde zafer elde eden Sadr Hareketi lideri Mukteda es-Sadr, 19 Temmuz'da siyasi partilere ülkenin güneyinde patlak veren gösteriler nedeniyle koalisyon görüşmelerini askıya almaları çağrısı yaptı.

Sadr'ın bu açıklamasından sonra, Bağdat'ta partiler arasında yeni hükümet için yürütülen siyasi

müzakereler neredeyse sona erdi.

Siyasilerin gözü, gösterilerin bitmesi ve resmi sonuçların açıklanmasında

Irak'ın güneyindeki gösterilerin kısa vadede tamamen biteceğini söylemek zor, çünkü İbadi'nin söz verdiği atamaların yapılması, bütçenin aktarılması ve en önemlisi elektrik sorununun giderilmesi oldukça vakit alacak gibi görünüyor.

Bazı siyasi partiler, şimdiden seçim komisyonunun elle sayım işleminin ardından açıklayacağı resmi sonuçları tanımayacağını belirtip, kurulacak yeni hükümeti boykot etmeye hazırlanıyor. Bununla birlikte, bu partilerin koalisyon hükümetinin kurulmasında pek etkili olması beklenmiyor.

Siyasi kriz, DAESH tehdidini tırmandırdı

Yeni hükümetin kurulmasının geciktiği bir ortamda güneyde gösterilerin patlak vermesi ülkedeki siyasi istikrarsızlığın sürmesine yol açıyor. Bu bağlamda gözler Basra gibi güney vilayetlerine çevrilirken, orta ve kuzey bölgelerinde de güvenlik zafiyeti büyümeye başladı.

Başbakan İbadi, Aralık 2017'de terör örgütü DAESH'in askeri varlığının tamamen sona erdiğini ilan etse de özellikle son aylarda örgütün Kerkük'ün güneyi, orta kesimdeki Diyala-Bağdat ve Salahaddin üçgeninde güvenlik güçleriyle sivillere yönelik saldırılarında ciddi artış söz konusu.

DAESH, askeri varlığını ispatlamak için Irak'ın en güvenli bölgesi olarak tabir edilen IKBY'de yer alan Erbil valilik binasına da geçen hafta saldırı gerçekleştirdi.

Hükümetin kurulmasını dört gözle bekleyenler arasında DAESH ile çatışmalarda büyük yıkımın meydana geldiği Musul'da yaşayanlar bulunuyor.

Kentin yeniden inşa edilmesini bekleyen Musullular, yeni hükümetten ayrıca güvenliği tesis etmesini istiyor. Ancak hükümetin kurulmasının gecikmesi ve terör saldırılarının artması, beslenen umutların da tükenmesine yol açıyor.

Sadr'ın zafer ilan ettiği ilk sonuçlar

Irak'ta 12 Mayıs'ta yapılan seçimlerde Sadr'a bağlı Sairun Koalisyonu'nun 329 sandalyeli mecliste 54 sandalye elde ederek birinci olduğu açıklanmıştı.

İran destekli Bedir Örgütü lideri Hadi Amiri'nin başkanlık ettiği Fetih Koalisyonu 47, Başbakan İbadi'nin Zafer Koalisyonu da 43 sandalye kazanarak seçimin üçüncüsü oldu.

Irak'ta seküler yaklaşımıyla bilinen Şii eski Başbakanlardan İyad Allavi'nin Vataniyye Koalisyonu 21, Sünni liderlerden Usame en-Nuceyfi'nin Karar Koalisyonu ise 15 milletvekili kazandı.

Şii liderler arasında yer alan Ammar el-Hekim'in Ulusal Hikmet Koalisyonu ise 19 milletvekili kazandı.

IKBY'de Mesut Barzani liderliğindeki Kürdistan Demokrat Partisi 25, Kürdistan Yurtseverler Birliği

18, Goran Hareketi 5, Yekgirtu 2, Komel 2, Yeni Nesil Hareket 4, Demokrasi ve Adalet için Koalisyon 2 sandalye kazandı. Buna göre, IKBY toplamda 58 milletvekili çıkardı.

Türkmenler ise Kerkük'ten 3, Musul'dan 4 ve Salahaddin'den 2 milletvekili çıkarabildi.

Hükümet için kurulan mevcut ittifaklar

Seçimin galibi Sadr, yeni hükümetin kurulması için ilk önce Şii liderlerden Hekim'in Ulusal Hikmet ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı İyad Allavi'nin Vataniyye Koalisyonu ile ittifak yaptı.

Bu iki ittifaktan sonra Sadr, Bedir Örgütü lideri Amiri'nin başkanlık ettiği Fetih Koalisyonu ve son olarak da Başbakan İbadi'nin Zafer Koalisyonu ile ittifak kurdu.

Başbakan için uzlaşi söz konusu değil

Irak'ta genel seçimlere katılımın yüzde 45 civarında kalması, halkın siyasilere verdiği itibarı bir kez daha gözler önüne serdi. Siyasilerin Iraklılar nezdinde yeniden güven kazanması, öncelikle başarılı bir hükümet kurulmasına bağlı.

Ancak siyasi partiler, henüz başbakanlık için bile uzlaşiya varmış değil. Başka bir adayın olmaması nedeniyle İbadi'nin ismi siyasi müzakerelerde öne çıkıyor.

Dava Partisi lideri Nuri el-Maliki'den 2014'te görevi devralan İbadi de ikinci kez başbakan olmaya istekli.

Terör örgütü DAESH'e karşı zafer ilan edilmesi, Haşdi Şabi'ye yasal bir statü kazandırılması, Kerkük gibi tartışmalı bölgelerin tamamında Peşmerge'nin geri püskürtülmesi ve isminin önceki başbakanlara nazaran yolsuzluğa karışmaması gibi sebepler İbadi'nin şansını artırıyor.

Sadr, İbadi'nin yeniden başbakanlığa aday olabilmesi için Dava Partisi'nden istifa etmesini şart koyuyor ancak İbadi'den bu yönde henüz bir açıklama gelmedi.

Irak'taki Şii dini merci Ayetullah Ali es-Sistani ise, yeni hükümetin acilen kurulması ve başındaki ismin "muktedir ve güçlü" olması gerektiğini belirtiyor.

<http://www.milliyet.com.tr/irak-ta-secimlerin-uzerinden-gecen-dunya-2715806/>